

Sekretesslagen och skatteförvaltningen

Av jur kand Nils Dexe

DE MATERIELLA SEKRETESSBESTÄMMELSERNA

De för skatteförvaltningen centrala bestämmelserna i sekretesslagen (1980:100), SekrL, finns i 9 kap 1—3 §§ och 4 kap 1 och 2 §§. I 9 kap återfinns bestämmelser till skydd för enskilds förhållanden av personlig eller ekonomisk natur medan myndighets verksamhet för inspektion, kontroll eller annan tillsyn skyddas genom bestämmelserna i 4 kap. Sekretessen enligt 9:1—3 är med två undantag absolut, dvs något skaderekvisit finns inte. Undantagen gäller uppgifter hos tullverket och i skatteprocessen i domstol.

Den sekretesskyddade verksamheten

Enligt 9:1 första stycket SekrL gäller sekretess för en *uppgift om enskilds personliga eller ekonomiska förhållanden*, när uppgiften förekommer i myndighets verksamhet, som avser bestämmande av skatt eller som avser taxering eller i övrigt fastställande av underlag för bestämmande av skatt.

Med bestämmande av skatt avses bl a debitering av preliminär eller slutlig skatt, jämkning av eller nedsättning av avdrag för preliminär skatt och nedsättning av eller befrielse från slutlig skatt. Vidare måste hit räknas den indirekta beskattningen, dvs såväl punktbeskattningen som mervärdebeskattningen och annan likställd skatte- och avgiftspåföring. Med fastställande av underlag för bestämmande av skatt avses i första hand taxering som i lagtexten uttryckligen nämns som exempel. Enligt uttalande i prop 1979/80:2 Del A s 258 åsyftas likaså sådan värdesättning av aktier i bolag eller andelar i ekonomiska föreningar som sker till ledning för taxering. Vidare uttalas att som verksamhet av detta slag också räknas dispensärenden hos regeringen och riksskatteverket. Också ärenden om förhandsbesked i taxerings- eller skattefrågor innefattas.

Uttrycket verksamhet som avser bestämmande av skatt etc täcker inte bara själva beskattningsärendena utan också t ex registerföring och annan verksamhet som har anknytning till förfarandet men saknar ärendekaraktär. Under sådan verksamhet faller också att företräda det allmänna som part i skatteprocess vid domstol.

Till den i bestämmelsen angivna verksamheten torde inte falla t ex länsstyrelsens ärende om dispens från låneförbudet enligt 12:7 aktiebolagslagen. De

skatteuppgifter som förekommer i ett sådant ärende bör alltså, eftersom någon annan sekretessbestämmelse inte heller kan vara tillämplig, vara offentliga.

Skattebegreppet

Skattebegreppet har närmare förklarats i 9:1 andra stycket SekrL. Av bestämmelsen kan utläsas att arvs- och gåvoskatt inte betraktas som skatt vid tillämpningen av 9 kap SekrL. Ärenden om arvs- och gåvoskatt är således undantagna från det sekretesskyddade området. Med skatt jämställs enligt paragrafen däremot arbetsgivaravgift, prisregleringsavgift och liknande avgift samt skatte- och avgiftstillägg och förseningsavgift, men inte t ex kvarskatteavgift. Som liknande avgift avses sådana som liknar de som räknats upp i paragrafen därigenom att de inte är direkt bundna till en prestation från det allmännas sida gentemot avgiftsbetalaren. Avgifter enligt expeditjonskunnörelsen hör alltså inte hit.

Sekretess för skattebeslut

Från sekretess undantas enligt 9:1 tredje stycket SekrL beslut, varigenom skatt bestäms eller underlag för bestämmande av skatt fastställs. De vanliga skattebesluten är alltså offentliga. Däremot är t ex beslut om anstånd med avlämnande av självdeklaration och beslut om taxeringsrevision, jfr 9:2 första stycket punkt 1 och tredje stycket, sekretesskyddade. Genom dessa beslut kan man ju inte säga att underlag för bestämmande av skatt fastställs.

Från offentligheten har uttryckligen undantagits beslut i fyra fall, bl a i ärende om förhandsbesked i taxerings- eller skattefråga. Uppräkningen är uttömmande. Beslut i ärende om befrielse från tillämpningen av reglerna om interna aktieöverlåtelser enligt 35 § 3 mom nionde stycket KL, som inte ingår i uppräknningen, är därför i motsats till tidigare numera offentliga. Beslutsoffentligheten gäller inte bara slutliga beslut utan också preliminära beslut som meddelas under ett skatteärendes gång och som den skattskyldige kan få ompröva inom ärendets ram. I den mån sådana beslut har rättsverkan eller är verkställbara får de anses utgöra beslut varigenom skatt bestäms. Att ett beslut är offentligt måste innebära inte bara att slutet är offentligt utan också motiveringen.

Genom att de flesta skattebesluten är offentliga kan allmänheten indirekt få tillgång till information som den absoluta sekretessen annars skulle ha förhindrat. Så t ex torde uppgift om huruvida en viss person är registrerad för mervärdesskatt vara sekretessbelagd (jfr kammarrättens i Göteborg dom 1981—06—11, mål nr 3600—1981, kammarrättens i Stockholm dom samma dag, mål nr 2345—1981, och kammarrättens i Sundsvall dom 1981—07—02, mål nr 1242—1981. Målet från Göteborg ligger för närvarande för prövning i

regeringsrätten). Men om det visar sig att det för denna person finns beslut om fastställelse av mervärdeskatt, som ju är offentligt, kan därav också dras slutsatser om registreringen.

Anm: RR har nu avgjort målet från KRG; domen bekräftar att uppgift om momsregistrering är hemlig.

När blir ett beslut offentligt

Skattebeslut är som nämnts i allmänhet offentliga. Så snart ett beslut har fattats bör det alltså i och för sig vara offentligt. Skattemyndigheten är emellertid inte skyldig att låta allmänheten ta del av besluten förrän uppgifter om dessa framgår av en allmän handling. Reglerna i tryckfrihetsförordningen (TF) om när en handling anses upprättad hos myndigheten och därmed allmän har därför central betydelse.

Handling med beslut som skall expedieras, t ex taxeringsnämnds beslut om avvikelse från självdeklaration, blir enligt TF:s regler allmän när beslutshandlingen har expedierats. I vart fall kan beslutet från denna tidpunkt inte hållas hemligt.

I det fall en självdeklaration följs vid taxeringen, är det emellertid osäkert när taxeringsnämndens beslut, som tecknas på deklarationen, skall anses framgå av en allmän handling. Deklarationen är såsom inkommen till myndighet en allmän handling (detta innebär inte att den är offentlig). Konstruktionen med att taxeringsnämnden tecknar sitt beslut härpå innebär att den allmänna handlingen, deklarationen, tillförs uppgifter som om dessa tecknats på en separat handling inte skulle ha blivit offentliga förrän taxeringsärendet slutbehandlats hos nämnden (jfr 2:7 första stycket TF). Nämndens beslut expedieras ju inte i nu avsedda fall, eftersom nämnden inte beslutat om ändring i deklarationen. Möjligt är att deklarationen — tills taxeringsärendet avslutats — anses som en allmän handling endast i dess inkomna skick. Till den del deklarationen sedermera innehåller taxeringsnämndens beslut får den i så fall anses bli en allmän handling först när ärendet slutbehandlats. För allmänheten torde ett sådant beslut således vara tillgängligt hos taxeringsnämnden under den korta perioden mellan tidpunkterna för nämndens slutbehandling av taxeringsärendet och nämndens avlämnande av deklarationen för registrering. Nämndens beslut kan aldrig hållas hemligt hos lokala skattemyndigheten eller länsstyrelsen. Detta följer av att beslutshandlingen såsom inkommen till någon av dessa myndigheter är allmän.

Regeln i TF att handling anses upprättad när beslut har expedierats — om beslutet enligt särskild föreskrift skall expedieras — bör vara tillämplig på skattsedel som skall tillställas den skattskyldige. Åtminstone när skattsedeln har expedierats bör således beslutet om skattedebitering vara offentligt.

Undantag från sekretess enligt särskilda föreskrifter

Genom bestämmelsen i 9:1 fjärde stycket SekrL finns möjlighet att lämna uppgifter till enskild utan hinder av sekretessen. Föreskrifter om sådana undantag kan tas in i taxeringslagen eller någon annan författning om förfarandet vid beskattning eller om skatteregister.

I 12 § skatteregisterlagen (1980:343) finns en sådan undantagsbestämmelse. Enligt denna får uppgift om registrerads namn, personnummer, adress, civilstånd eller kyrkobokförings- och mantalsskrivningsförhållanden i register som avses i skatteregisterlagen lämnas ut till enskild, om det inte av särskild anledning kan antas att den registrerade eller någon honom närstående lider men om uppgiften röjes. Presumtionen är alltså för att uppgifterna är offentliga. Samma regler gäller inom folkbokföringsområdet för motsvarande uppgifter (7:15).

Sekretessen för dessa uppgifter på skatteområdet har enligt motiven mjukats upp för att det skall bli möjligt att på ett enkelt sätt tillgodose arbetsgivarnas behov av information och service från skatteregistren avseende arbetstagarnas personnummer och adresser. Någon skillnad mellan arbetsgivare och andra har dock inte gjorts. Alla har därför möjlighet att begära att få del av de här uppgifterna från registren.

Vissa särskilda ärenden

I 9:2 SekrL finns bestämmelser om sekretess i vissa ärenden som har anknytning till men ändå ligger något vid sidan om den verksamhet som regleras i 9:1. Enligt 9:2 första stycket gäller sekretess i tre angivna fall för uppgifter om enskilds personliga eller ekonomiska förhållanden. Inte heller här finns något skaderekvisit när uppgifterna förekommer hos skattemyndigheterna.

Punkt 1 rör i första hand särskilt ärende om kontroll beträffande skatt eller säkringsåtgärd i samband med sådan kontroll. Med ”särskilt ärende” avses skattekontroll m m som *inte ingår* som ett led i ett taxeringsärende eller liknande utan är ett fristående förfarande. Taxeringsrevision kan vara sådant särskilt ärende. Ingår skattekontrollen som ett led i själva beskattningsärendet, som fallet är med den kontroll som utförs i taxeringsnämnd eller som kan vara fallet i ärende om mervärdeskatt, är dock 9:1 tillämpligt. Det rör sig då inte i första hand om ett ärende om skattekontroll. Bestämmelsen innebär att uppgifter i såväl revisionspromemorior och liknande handlingar som räkenskapshandlingar och annat material som tas om hand vid taxeringsrevision eller annan skatte- eller avgiftskontroll omfattas av sekretess. Även uppgifter som har erhållits vid kontrollen men inte dokumenterats omfattas av sekretessen. Som exempel kan vidare nämnas ärende hos länsrätt angående eftersökning enligt bevissäkringslagen för skatte- och avgiftsprocessen. Också beslutet i ärenden som avses i punkt 1 är sekretessbelagda. Det innebär att beslut om t ex taxeringsrevision är hemliga.

Punkt 2 avser ärenden om kompensation för eller återbetalning av skatt, t ex ärenden enligt lagen (1970:944) om kompensation för särskild varuskatt eller utjämningskatt och lagen (1973:37) om avgift på vissa dryckesförpackningar. Besluten i dessa ärenden är enligt tredje stycket i paragrafen inte hemliga.

Punkt 3 angår ärenden om anstånd med erläggande av skatt, bl a ärenden enligt 48 § uppbördslagen. Här kan förekomma uppgifter om arbetslöshet, sjukdom eller annat ömtåligt förhållande. Däremot avses inte ärenden enligt lagen (1978:970) om uppskov i vissa fall med beskattning av realisationsvinst. Dessa senare ärenden omfattas i stället av 9:1. Besluten i de ärenden som faller under punkt 3 är undantagna från sekretess.

I 9:3 anges att sekretess enligt 1 och 2 §§ också gäller i ärende om handräckning eller bistånd, som svensk myndighet lämnar åt myndighet eller annat organ i främmande stats motsvarande verksamhet, i den mån avtal om detta har träffats med den andra staten.

Inspektion, kontroll eller annan tillsyn

Sekretess med hänsyn till myndighets verksamhet för inspektion, kontroll eller annan tillsyn regleras i 4 kap SekrL.

I 4:1 föreskrivs sekretess för uppgift angående planläggning eller annan förberedelse för inspektion, revision eller annan granskning som myndighet har att företa. Skaderekvisitet har utformats så att sekretess gäller för uppgift, om det kan antas att syftet med granskningsverksamheten motverkas om uppgiften röjs. Av detta skaderekvisit följer att uppgift som skall användas vid flera granskningstillfällen, t ex checklistor för revision, inte får lämnas ut så länge uppgiften används i granskningsverksamheten. Utlämnande skall dock ske, när uppgiften inte längre skall användas. Bestämmelsen möjliggör sekretess även hos myndighet som biträder granskningsmyndighet med synpunkter på granskningsplaner.

4:1 torde vara tillämplig endast i de fall kontrollen inte avser någon speciell skattskyldig. Så snart kontrollen avser viss skattskyldig bör denne anses vara föremål för granskning, varvid 4:2 bör tillämpas.

I 4:2 föreskrivs att sekretess gäller för uppgift som hänför sig till pågående utredning för kontroll beträffande skatt eller avgift till staten eller kommun eller beträffande bidrag, lån, kreditgaranti eller annan förmån. Förutsättning för sekretess är att det med hänsyn till syftet med kontrollen är av *synnerlig vikt* att uppgiften inte uppenbaras för den som kontrollen avser. Skaderekvisitet har avfattats med tanke på att sekretessen egentligen riktar sig mot den som är part (jfr 14:5).

Bestämmelsen i 4:2 täcker bl a uppgifter om säkringsåtgärder och beslut om taxeringsrevision eller annan granskning vid vilka säkringsåtgärder kan bli beslutade. Uppgifterna skyddas både hos skattemyndighet och hos annan

myndighet, t ex kronofogdemyndigheten. Detta framgår av avgränsningen till uppgift "som hänför sig till" pågående granskning. I bestämmelsen har således inte uppställts krav på att uppgiften skall finnas hos viss myndighet.

Beträffande sekretessen i fråga om säkringsåtgärd bör anmärkas att skaderekvisitet leder till att sekretessen enligt denna bestämmelse upphör, när säkringsåtgärd har verkställts eller när sådan åtgärd inte längre är aktuell. Det speciella skaderekvisitet "synnerlig vikt" torde innebära att sekretess mera sällan kommer att gälla.

Med att en utredning är "pågående" åsyftas inte någon saklig ändring i förhållande till vad som tidigare har gällt. Tanken bakom regleringen är att den skattskyldige inte skall kunna vänta med att avge deklaration för att, sedan han anmanats att avge deklaration, anpassa deklarationen till inkomna kontrolluppgifter (prop 1979/80:2 Del A s 138). Uttrycket "pågående" har alltså givits en relativt vid innebörd.

SEKRETESSEN MYNDIGHETER EMELLAN

Allmänt

SekrL reglerar också sekretessen mellan myndigheter och även mellan självständiga verksamhetsgrenar inom samma myndighet. Gäller sekretess för uppgift hos en myndighet får uppgiften enligt 1:3 i princip inte lämnas till en annan myndighet. Det finns dock många undantag härifrån som gör det möjligt för myndigheterna att byta information. Enligt 1:5 SekrL hindrar inte sekretessen att en uppgift lämnas ut, om det är nödvändigt för att den utlämnande myndigheten skall kunna fullgöra sin verksamhet. Av 14:1 framgår att sekretessen inte utgör något hinder mot att uppgifter lämnas till annan myndighet, om uppgiftsskyldighet följer av lag eller förordning. I 14:3 finns den s k generalklausulen, som innebär att sekretessbelagda uppgifter får lämnas till myndigheter om det är uppenbart att intresset av att uppgifterna lämnas har företräde framför det intresse som sekretessen skall skydda. Vidare bör beaktas 14:2 som har nära samband med bestämmelserna i 13 kap om överföring av sekretess. Paragrafen innebär att sekretess inte hindrar att uppgift lämnas till annan myndighet bl a om uppgiften behövs hos denna för omprövning av beslut av den myndighet där uppgiften förekommer.

Nödvändigt uppgiftslämnande

Tillämpningsområdet för 1:5 SekrL är begränsat. Utlämnande får endast ske om det är nödvändigt sett från den utlämnande myndighetens sida. Bestämmelsen kan tillämpas t ex när en myndighet är tvungen att ge en annan myndighet del av hemlig information till grund för ett nödvändigt remissyttrande. Vidare kan det t ex vara nödvändigt för en tjänsteman att vända sig till en utomstående expert och upplysa om hemliga omständigheter.

I specialmotiveringen (prop 1979/80:2 Del A s 123) till bestämmelsen har anförts att det många gånger måste ligga inom en myndighets verksamhet att se till att misstanke om brott blir utredd, exempelvis när misstanke om skattebedrägeri uppkommer hos taxeringsmyndighet. Med anledning av bl a detta exempel på tillämpningen av paragrafen underströk dock lagrådet (prop 1979/80:2 Del A s 465) att bestämmelsen bör tillämpas restriktivt.

Uppgiftsskyldighet

I begreppet uppgiftsskyldighet enligt 14:1 andra meningen SekrL ligger alla former av skyldighet att lämna uppgifter eller information, t ex skyldighet att anmäla misstanke om brott. Sådan skyldighet finns bl a i 43 § taxeringskungörelsen och 26 § mervärdeskattekungörelsen. Genom 14:1 är det sålunda klart att en regel om anmälnings- eller uppgiftsskyldighet i en förordning alltid skall tillämpas framför en sekretessregel i SekrL. Men vilka sekretessbelagda uppgifter får då lämnas ut? Som exempel kan tas skyldigheten enligt 43 § taxeringskungörelsen att anmäla misstanke om brott på skatteområdet. Enligt bestämmelsen skall i anmälan anges de omständigheter som utgör grund för misstanken. Det är då rimligt att anse att uppgiftsskyldigheten omfattar alla de uppgifter som den mottagande myndigheten skäligen kan anses ha behov av. Som regel kan sådana uppgifter dessutom lämnas ut med stöd av generalklausulen i 14:3. Bestämmelser om skyldighet för skattemyndigheterna att lämna ut uppgifter finns också bl a i 50 § taxeringslagen och i skatteregisterlagen. Inom övrig skattelagstiftning regleras frågor av sekretess och uppgiftsutbyte mellan myndigheter till stor del genom hänvisningar till föreskrifterna i taxeringslagen.

Uppgiftsskyldighet enligt taxeringslagen

Med anledning av SekrL har ändringar gjorts i 46 och 50 §§ taxeringslagen, SFS 1980:1086. De nya bestämmelserna trädde i kraft samtidigt med SekrL. Skyldigheten enligt den tidigare lydelsen av 46 § för myndigheter att tillhandahålla uppgifter för taxeringskontroll har i princip inte ändrats. Numera kan dock granskningstjänstemän och andra taxeringsfunktionärer vända sig direkt till den andra myndigheten och begära att uppgifter lämnas ut med stöd av generalklausulen. Villkoret att sekretesskyddade uppgifter får lämnas ut endast efter framställning av skattechefen har nämligen slopats. Men om ett utlämnande inte bedöms kunna ske med stöd av generalklausulen kan enligt 46 § tredje stycket skattechefen göra en särskild framställning om utlämnande. De begärda uppgifterna skall då tillhandahållas om inte ett utlämnande skulle medföra synnerligt men för något allmänt eller enskilt intresse.

I 50 § taxeringslagen föreskrivs numera att uppgifter i självdeklarationer och annat taxeringsmaterial på begäran skall lämnas ut till de myndigheter

som har att utöva taxerings- eller skattekontroll om det behövs för kontrollverksamheten. I motiven (prop 1980/81:70 s 22) understryker departementschefen att det är angeläget bl a från kontrollsynpunkt att man inom skatteförvaltningen tar till vara möjligheterna att utbyta information. Avgörande för om en uppgift skall få lämnas från en skattemyndighet till en annan bör endast vara att uppgiften behövs för den mottagande myndighetens verksamhet. I prop 1979/80:146 s 26 med förslag till skatteregisterlag uttalade departementschefen vidare att den nya taxeringsorganisationens inriktning förutsätter ett omfattande informationsutbyte mellan olika skattemyndigheter. Han nämnde också att den omständigheten att verksamheten på skatteområdet är uppdelad på flera myndigheter och organisatoriska enheter bör inte lägga hinder i vägen för ett uppgiftsutbyte som behövs för att verksamheten skall kunna bedrivas på ett rationellt och effektivt sätt. De nya bestämmelserna ger alltså stöd för en relativt fri kommunikation mellan skattemyndigheterna.

Uppgiftsskyldighet enligt andra författningar

Den särskilda reglering om utlämnande av uppgifter till andra myndigheter som skett i skatteregisterlagen avser terminalåtkomst och uppgiftslämnande på ADB-medium. I 10 § regleras för vilka ändamål och i vilken utsträckning terminalåtkomst får förekomma. Dessutom regleras däri vilka myndigheter som får ha terminalåtkomst och vilka uppgifter dessa därigenom får ges tillgång till. Enligt 11 § får uppgifter i skatteregistren inte lämnas ut på ADB-medium till annan myndighet för annat än beskattningsändamål, om det inte följer av lag eller förordning eller regeringen har medgett det.

Genom 4 § skatteregisterförordningen (1980:566, omtryckt 1980:666) har regeringen föreskrivit att registeransvariga myndigheter skall på begäran lämna vissa myndigheter uppgifter på ADB-medium. Bl a skall uppgifter lämnas för kontrolländamål, t ex till kommunala förmedlingsorgan för bostadsbidrag beträffande kontroll av sådana bidrag och till riksförsäkringsverket beträffande kontroll av sjukpenninggrundande inkomst. Vidare skall uppgifter om skatt enligt uppbördslagen lämnas till kronofogdemyndigheterna för deras indrivningsverksamhet.

Det finns ytterligare bestämmelser, som innebär en skyldighet för skattemyndigheterna att lämna ut deklARATIONER o d till andra verksamhetsområden. Som exempel kan nämnas 10 § lagen (1959:551) om beräkning av pensionsgrundande inkomst enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring. Däri föreskrivs att en tjänsteman som handlägger ärenden om beräkning av pensionsgrundande inkomst får ta del av självdeklARATIONER m m i den mån han behöver det för att fullgöra sina arbetsuppgifter. Motsvarande bestämmelser finns också i fråga om kontrollen av arbetsgivaravgifter.

Bestämmelser om skyldighet att lämna uppgifter till skattemyndigheten

finns i bl a 54 a § tullagen (1973:670). Stadgandet (se SFS 1980:450) tar sikte på bl a en effektivare kontroll i fråga om mervärdebeskattningen. Enligt paragrafen skall tullmyndigheterna på begäran tillhandahålla riksskatteverket och länsstyrelserna uppgifter som förekommer hos tullverket och som rör import eller export av varor. Vidare har uppgiftsskyldighet införts för försäkringskassa genom förordningen (1980:995) om skyldighet för de allmänna försäkringskassorna att lämna uppgifter till andra myndigheter. I denna förordning stadgas att uppgifter om enskildas adress, deras arbetsgivares namn och adress samt enskildas ekonomiska förhållanden och den tidsperiod en utgiven ersättning avser på begäran skall lämnas om de behövs i ärende hos bl a skatte- eller taxeringsmyndighet. Ett annat exempel är 65 § socialtjänstlagen (1980:620), som dock inte träder i kraft förrän den 1 januari 1982. Enligt denna bestämmelse skall socialnämnden på begäran av en annan myndighet till denna lämna uppgifter om utgiven ekonomisk hjälp, om syftet är att undvika felaktiga utbetalningar från det allmänna eller en felaktig taxering.

Generalklausulen

Generalklausulen i 14:3 SekrL har formulerats så, att uppgift får lämnas till myndighet, om det är uppenbart att intresset av att uppgiften lämnas har företräde framför det intresse som sekretessen skall skydda. Vissa undantag från klausulens tillämplighet har föreskrivits i paragrafens andra stycke. Undantagen avser bl a uppgifter inom hälsovården och socialvården. En förutsättning för att generalklausulen skall vara tillämplig är vidare att uppgiftslämnandet inte strider mot sådan specialreglering som finns i lag eller förordning.

1937 års sekretesslag reglerade inte sekretessen myndigheter emellan. Lagen tillämpades ändock på så sätt att en avvägning gjordes mellan efterfrågande myndighets behov av uppgiften och det intresse som sekretessen för denna avsåg att skydda. Avsikten med generalklausulens utformning är inte att myndigheternas möjligheter att lämna ut sekretesskyddade uppgifter till andra myndigheter skall inskränkas i förhållande till vad som tidigare har gällt. Generalklausulen innebär i princip en kodifiering av den praxis som tidigare utbildats i fråga om utlämnande av hemliga handlingar mellan myndigheter. Att ordet uppenbart används i generalklausulen innebär således inte att kraven för att få lämna ut sekretesskyddade uppgifter till en annan myndighet har skärpts i förhållande till vad som tidigare har ansetts gälla. Vid prövningen av fråga om utlämnande till andra myndigheter av hemliga handlingar på skatteområdet kan därför viss ledning hämtas från tidigare avgöranden. De flesta av dessa är av äldre datum.

Kronofogdemyndigheter har i ärenden om indrivning av skatt ansetts kunna ta del av upplysningar ur självdeklarationer och ”bokgranskningshand-

lingar” (RÅ 1953 ref 39, 1954 ref 42 och not Fi 1682). Allmänna försäkringskassor har ansetts kunna få ta del av självdeklarationer eller uppgifter ur dessa i ärenden om rätt sjukpenningklass etc (RÅ 1965 ref 1). Vidare har en åklagarmyndighet medgetts rätt att ta del av en självdeklaration i ett ärende angående påstått brott mot aktiebolagslagen (RÅ 1940 ref 63). Målet är principiellt intressant eftersom det var fråga om ett annat brott än skattebrott och dessutom om ett relativt bagatellartat sådant. Ett regeringsbeslut år 1971 (finansdepartementet dnr 5011/71) är också av intresse. Genom beslutet medgavs ett kommunalt förmedlingsorgan rätt att genom skattemyndighets försorg få ta del av förmögenhetsuppgifter ur en självdeklaration för kontroll av bostadsbidrag.

En redovisning om i vilken utsträckning myndigheterna har lämnat ut uppgifter till andra myndigheter återfinns i brottsförebyggande rådets (BRÅ) lägesrapport (PM 1980:4) Informationsutbyte mellan myndigheter, som utarbetats av en arbetsgrupp inom BRÅ. Enligt gruppens mening har myndigheterna i många fall varit överdrivet restriktiva och inte utnyttjat de möjligheter till utlämnande som funnits. Som typexempel på brott som en skattemyndighet ofta bör kunna lämna uppgifter om till polis och åklagare med stöd av generalklausulen nämner gruppen bestickning, mutbrott, organiserat koppleri, ocker, grovt dobbleri och utpressning.

Eftersom generalklausulen är subsidiär i förhållande till 14:1 andra meningen, blir det bara aktuellt att tillämpa den när stadgandet i 14:1 inte leder till att uppgift skall lämnas ut. För uppgifter som har nära anknytning till sådana som enligt 14:1 skall lämnas ut bör en intresseavvägning enligt klausulen normalt utfalla till förmån för ett utlämnande, jfr prop 1980/81:70 s 26. Det är inte något villkor att en uttrycklig begäran från en annan myndighet föreligger. Också på eget initiativ kan en myndighet lämna sekretessbelagda uppgifter till en annan myndighet.